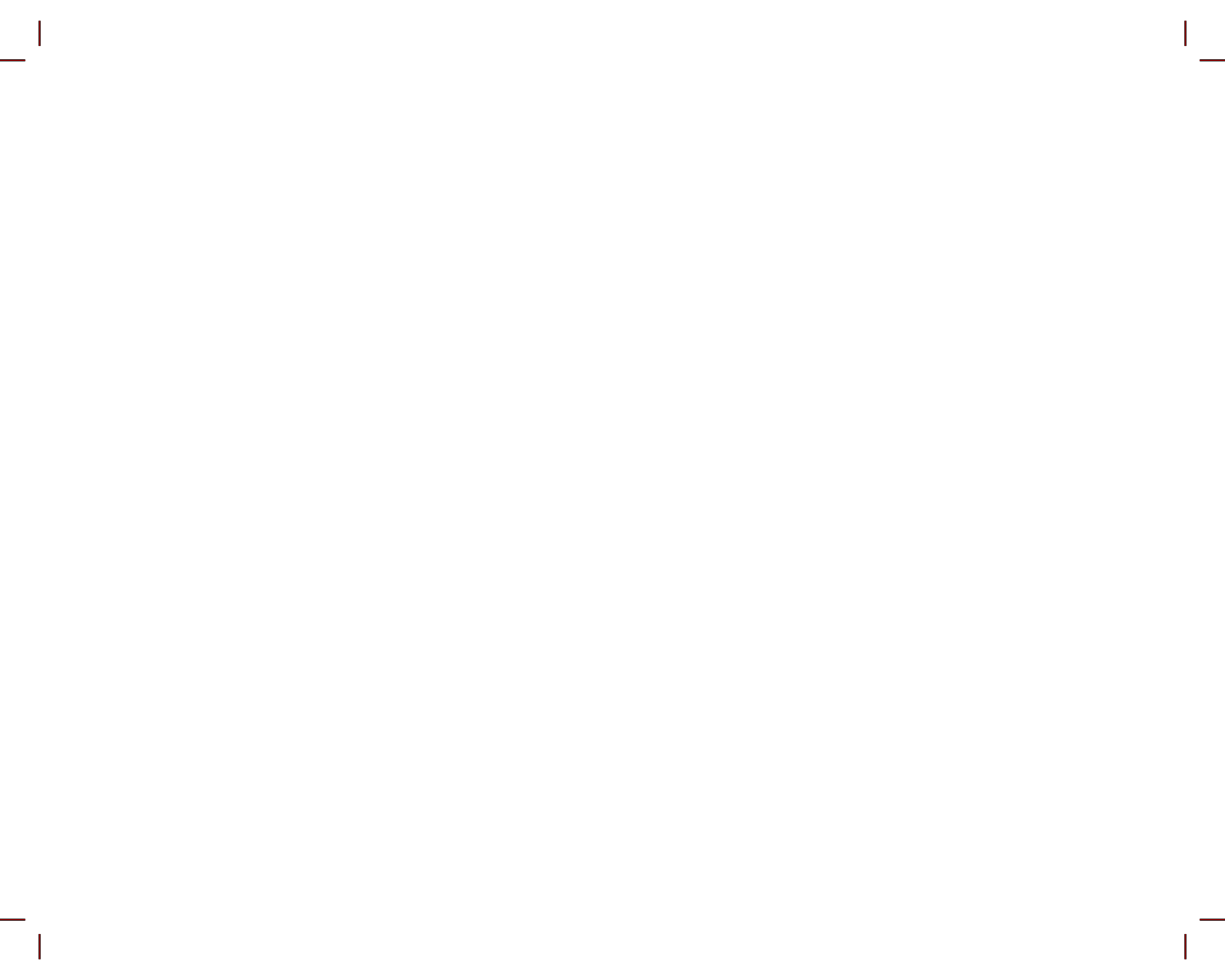
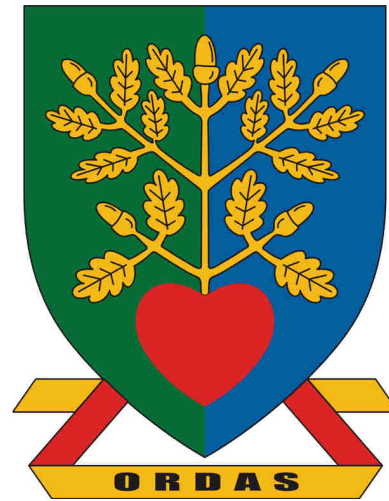

Ordas

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

Ordas

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

2017

Megrendelő

Megbízott főépítész
A Településképi Arculati Kézikönyvet készítette
Fotó
A kiadványt tervezte
borítókép

Ordas Község Önkormányzata

www.ordas.hu
6335 Ordas, Kossuth Lajos u. 8.
Polgármester: Szabó Zsolt

Szilberhorn Erzsébet

Kiss Attila

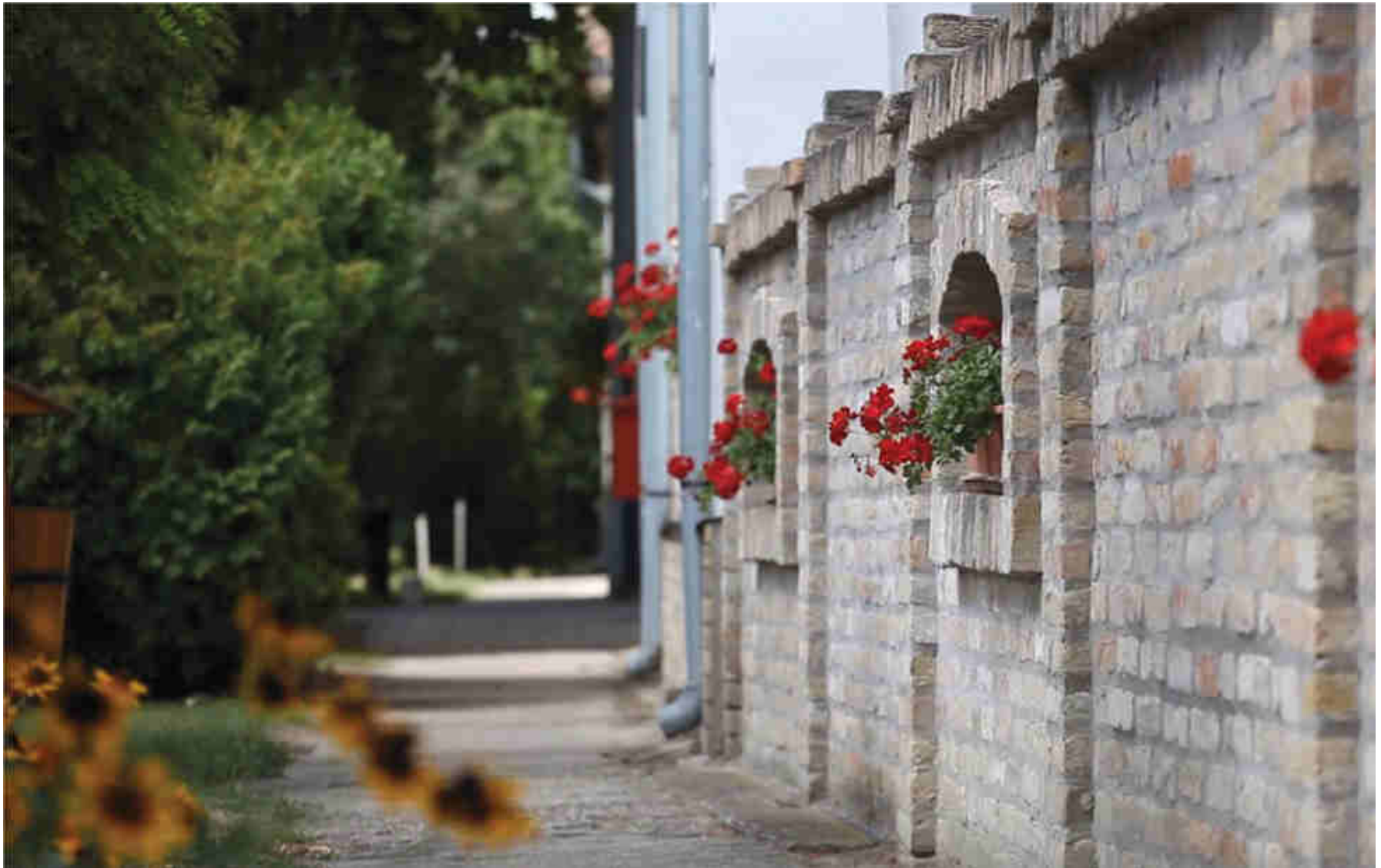
Kiss Attila

Kiss Ákos

Maczkó István

TARTALOM

	9	Bevezetés
1.	10 14 18	TELEPÜLÉS BEMUTATÁSA Földrajzi környezet Településtörténet Településszerkezet
2.	22 24	ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK Térképi lehatárolás Az egyes településcharakterek arculati jellemzői
3.	52 62 64 66	MEGHATÁROZÓ TELEPÜLÉSKÉPI ÉS TERMÉSZETI ÉRTÉKEK Építészeti, településképi értékek Építészeti részletek, kapuk és kerítések Szobrok és emlékművek Táji, természeti értékek
4.	68	A TELEPÜLÉS MINŐSÉGI FORMÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK
5.	76	PÉLDAÉRTÉKŰ MEGOLDÁSOK

BEVEZETÉS

A településképek a mindennapi élet lenyomata. Őrzi a hely múltját, kifejezi az ott élő emberek gondolkodásmódját. Egyfajta „nyitott könyv”, amit akarva-akaratlanul „olvasunk”. Még ha nem is tudatosul bennünk, de nagyon is világosan érzékeljük jelzéseit és a róla formált vélemény kihat mindennapi döntéseinkre. Jól ismerjük azt az érzést, amikor bizonyos helyeken céltalanul is szívesen időzünk, más helyeket viszont inkább elkerülünk. Ez az érzés nem véletlen.

A településképek befolyásolja életünket, hatással van ránk. Sok tekintetben a településképek által közvetített – pozitív vagy negatív – üzenet határozza meg a településünkhez fűződő viszonyt. Kötődünk-e hozzá, megbecsüljük-e értékeit?

Elengedhetetlen megismerni és megérteni környezetünket ahhoz, hogy észrevegyük értékeit és magunk is értéket tudjunk létrehozni. El kell sajátítanunk az esztétikai minőség fontosságát szem előtt tartó szemléletet, mert felelősek vagyunk azért, hogy épületeink hozzájáruljanak településünk képének szebbé tételéhez.

Lakókörnyezetünk színvonala életünk minőségének egyik legfontosabb – még ha olykor figyelmen kívül is hagyott – feltétele. A minket körülvevő szép épített és természeti környezet nap mint nap örömmel szolgál, léleknemesítő, s mintát ad a jövő nemzedéknek.

A Településképi Arculati Kézikönyv részletesen bemutatja a település és a karakteres településrészek arculati jellemzőit, építészeti és környezeti értékeit, majd javaslatokat fogalmaz meg a településképek formálására vonatkozóan. A kézikönyv elsősorban a települési döntéshozók és a lakosság tájékoztatását segítő, szemléletformáló kiadvány. Ennél fogva nem a kötelezően betartandó építési paraméterek meghatározása a célja, hanem a harmonikus lakókörnyezet kialakításához és védelméhez szükséges építetők szemlélet megerősítése. A szépségbe rejlő települési értékeket megőrző, erőforrásaival okosan gazdálkodó, innovációs lehetőségeket hatékonyan kihasználó településfejlesztéshez, településszépítéshez kíván segítséget nyújtani azáltal, hogy irányt mutat az építetőknek.

TELEPÜLÉS BEMUTATÁSA

Földrajzi környezet

A község területe a Kalocsai-Sárköz kistájhoz tartozik. A Solttól Bajáig húzódó, orsó alakban kiszélesedő majd elkeskenyedő kistáj egykor teljes egészébe a Duna ártére volt. Az ismétlődő elöntések a folyóhoz közeli területek mellett a távolabbi, mélyebb fekvésűeket is érintették. A domborzati adottságok miatt a Kalocsai-Sárköz északi részén a mederből árvízkor kilépő vizek elárasztották a területet, majd az öblözet déli felén az összegyűlő belvizekkel együtt megrekedtek, és csak alacsony vízállás esetén tudtak lassan visszafolyni a Dunába. Ezért a Kalocsai-Sárközt nem elsősorban az élő vizek, inkább az állandó mocsarak jellemezték.

Az ártér sajátossága, hogy a folyó szomszédságában terült el a magas ártér, tőle távolabb, a Duna-Tisza közti hátság lábánál pedig az alacsony ártér, melynek széles mocsara szigetként zárta körbe a területet. Ennek következményeként a változatos és sűrű vízrajzának jellegzetes formái azok a fokok és hosszan kanyargó széles erek, melyek a folyam árvizét szállították az alacsony ártérre, majd az apadás beállta után vissza a Duna medrébe.

1. A település környezetét mutató műholdfelvétel
Forrás: www.mepar.hu

A tájegység felszínformáit a vízrendezések befejeződéséig elsősorban a Duna medréből kilépő árvizek alakították. Jellegzetes felszínformák az egykori Duna-medreket kísérő teraszmaradványok, a lefűződött, elhagyott mederrészek és a lefolyástalan ártéri laposok. A települések a magas ártér területén, a környezetükből kisebb-nagyobb mértékben szigetszerűen kiemelkedő hátakvízmentes térszínein jöttek létre. Az ártér sűrű vízhálózata fölé emelkedő árvízmentes hátakv az emberi megtelepedés kiváló térszíneinek bizonyultak. A vízi világ védelmet nyújtott a településeknek, búvóhelyként szolgáltak a háborús időszakokban, gazdag halállományuk táplálékot adott, és nem utolsósorban közlekedési útvonalat is jelentett a gyakran járhatatlan vidéken.

A Duna völgy nagy része az árvízmentesítéséig ártér és kiterjedt mocsár világ volt. Az itt letelepedő emberek együtt éltek a folyó évszakos változásával. Életmódjuk alkalmazkodott a táj adottságaihoz. A Duna sajátos mederveviszonyai miatt azonban gyakran kellett szembenézniük pusztító katasztrófákkal is. A kavics-hordalékba beágyazott stabil medervefeneket Uszód alatt laza iszapos hordalék váltja fel, melyben a folyó folyása lelassult és a folytonosan kóborló kanyarulatok keletkeztek. A bizonytalan folyómeder és a lelassuló folyás miatt gyakoriak voltak ebben a térségben a nagy károkat okozó jég-torlódások.

A Duna mentén már a XVIII. század második felétől emeltek védőgátakat, azonban a terület ármentesítése csak 100 év múltán valósult meg. A XIX. században a térségben több kanyarátvágás, jelentős töltésépítés, számos vízfolyásrendezés (csatorna-kialakítás) és mocsár-lecsapolás történt. A folyam-szabályozás óta a mocsaras hajdani Duna-medrek, holtágak mélyedései mind szárazra kerültek. Az egykori vizes kaszálók helyét pedig szántóföldek foglalták el. A lecsapolási munkálatok negatív következménye volt a korábbi árterület egyes részeinek elszikesedése.

Árteret kísérő töltés

NÖVÉNYVILÁG

A táj egykori növényzete a felszín magasságához és az elöntés gyakoriságához igazodott. A Duna mentét ártéri erdők és mocsarak borították. A folyótól távolabb fekvő, ritkább elöntésű, magasabb felszíneken keményfaligetek álltak, a mélyebb részeket behálózó vízfolyásokat mocsári növényzet kísérte, az ármentes hátakon pedig száraz sztyeppi és erdőssztyepp-vegetáció uralkodhatott.

A Duna hullámtér ártéri növényzete a szabályozások miatt elkeskenyedett és sokat veszített egykori változatosságából. Leginkább puhafás, fűznyár ligeterdő jellemzi, melyet a partokon és a szigeteken bokorfüzes társulások egészítenek ki. A magasabb térszíneken keményfás ligeterdő maradványok találhatóak. Legelterjedtebb társulása a tölgy-kőris-szil ligeterdő, ahol a kocsányos tölgy keveredik a magyar kőrissel és a vénic szillel. Ezek az erdők fejlett cserjeszinttel (pl. ligeti szőlő, jerikói lonc) és gazdag lágyszárú szinttel rendelkeznek. Az ártéri rétek ritkák, csak a gátak mentén vannak túlélő foltjaik. A mentett oldalon a hátak korábbi tölgyesei teljesen, a sztyepprétei szinte teljesen elpusztultak, helyüket átvevették a természetű növények.

TERÜLETHASZNÁLAT

A Duna völgyének legtermékenyebb és legszebben művelt térsége a Duna mente. A gátakkal védett korábbi magas ártér különösen jó termőhelyi adottságokkal rendelkezik, amit napjainkban szinte kizárólagosan szántóműveléssel hasznosítanak. Az eredeti természetes növényzetből alig maradt hírmondó. A szántóföldi kultúrtájhoz képest éles kontrasztként jelenik meg a Duna és partjának természetközeli sávja. A gátakon belül füzesek és fűz-nyár ligeterdők kísérik a folyót, melyek fontos részét képezik az országos ökológiai hálózatnak.

S.

Ref. templom.

Ref.-paplak.

Községháza.

Településtörténet

A település a Duna bal partján helyezkedik el, Dunapataj közelében. A középkorban, a Duna szabályozása előtt a táj más arcát mutatta. A fő folyómeder távolabb húzódott a településtől, de mellékági behálózta a térséget vizenyős, mocsaras területet hozva létre. Az árvíztől való félelem sajátos feltételeket szabott az itt élőknek. Hatással volt a település szerkezetére és a lakosság életére is. A települések az enyhén kiemelkedő dombhátakra épültek, amelyek viszonylagos biztonságot adtak az árvizek ellen. A mélyebben fekvő földeket, amelyek árvíz esetén víz alá kerültek, nem lehetett szántóföldként használni. Kevés megművelhető terület volt a falu határában, amely elősegítette egy sajátos paraszti kertkultúra kialakulását.

A falu nevével először 1238-ban találkozunk a forrásokban. A legrégebbi Duna-melléki települések egyike. A középkorban a kalocsai érsek birtoka volt. A török uralom alatt is lakott település. A török uralom után több birtokosa is volt, legnagyobb közülük Radnyánszky József báró volt. A Rákóczy-szabadságharc alatt Ordason táborozott csapataival maga II. Rákóczy Ferenc. Ennek emlékét őrizte a Rákóczy-fa, amely ma már sajnos nem látható, helyén egy emléktábla áll.

A Duna közelsége miatt Ordast többször öntötte el az árvíz, annak ellenére, hogy védőgát védte: 1838, 1862, 1893. 1862-ben a Duna vize áttörve a töltést 32 házat rombolt le és sokat megromgált. Szerencsére a templomban, a parókiában és az iskolában nem tett kárt. A falu lakóinak nagy terhet jelentett a töltések emelése és karbantartása.

Ordas története összefonódik a helyi református egyház történetével, mivel a lakosság szinte teljes egészében református volt. A református egyház alapításának pontos dátumát nem ismerjük, de bizonyos, hogy 1614 előtt már létezett. A református templom 1785-86-ban Magyar Mihály lelkész ideje alatt épült fel. A lélekszám növekedése miatt 1828-ban a templomhajtót meghosszabbították.

A templom mellé 1812-ben felépült egy 3 szobás parókia, amely a század végére romos állapotba került, ezért 1890-ben lerombolták és helyébe új, tekintélyes méretű parókiát emeltek. 1818-ban református iskolát kapott Ordas. A két tantermes épület még kőből és vályogból épült, amelyhez rektorlakás is tartozott. 1935-ben új iskola és rektorlakás épült.

Ordas

Dr. Kovács János kincstári főtanácsos lakóháza

Ordas

Dr. Illikó Sándor kincstári főtanácsos lakóháza

Ordas

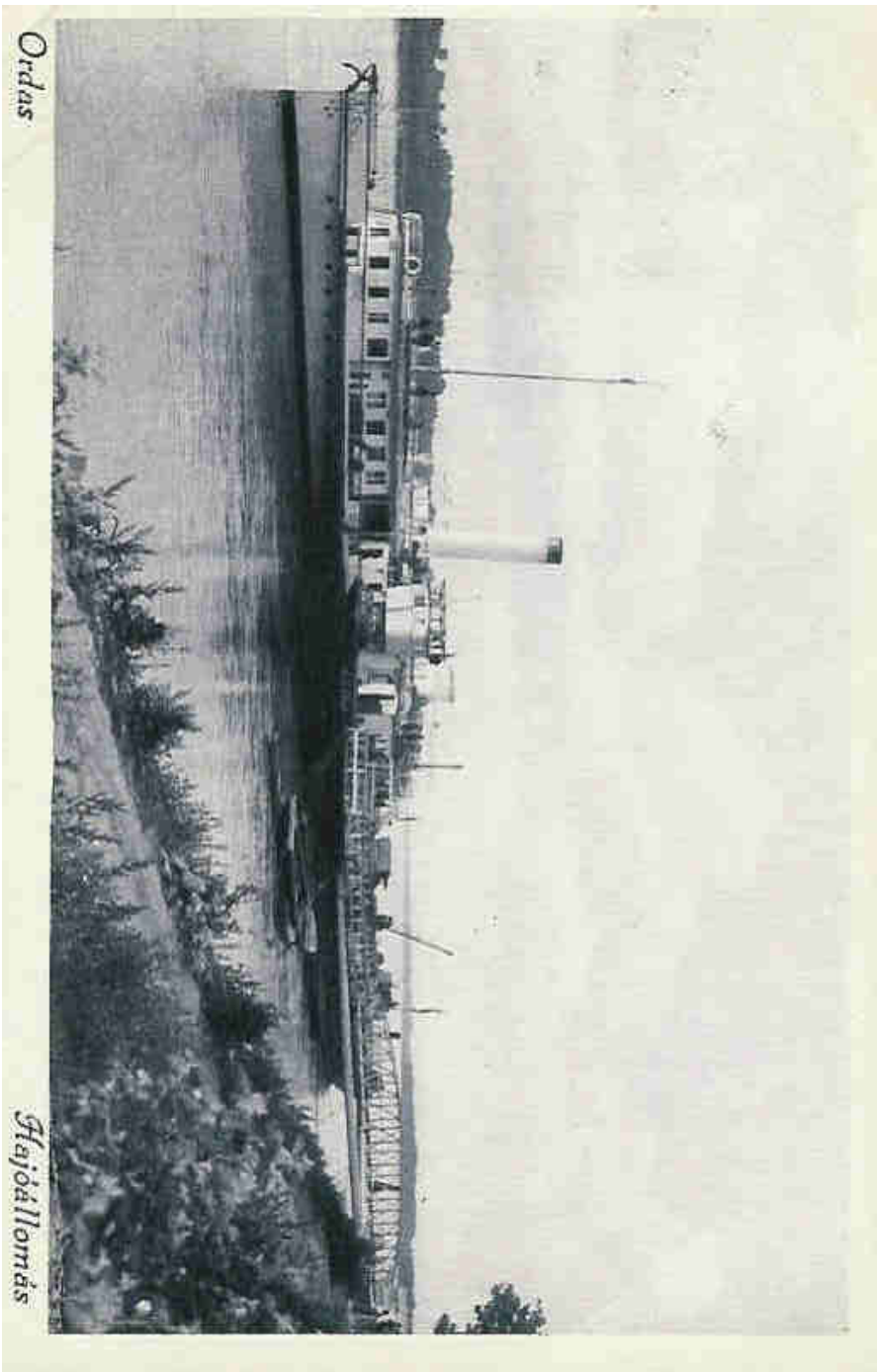

Ordas

Strandfürdőház

Strand

Órdaas

Flajóallomás

KÜLTÜRÜLET

□ 15380

□ 2-3612008

0 10

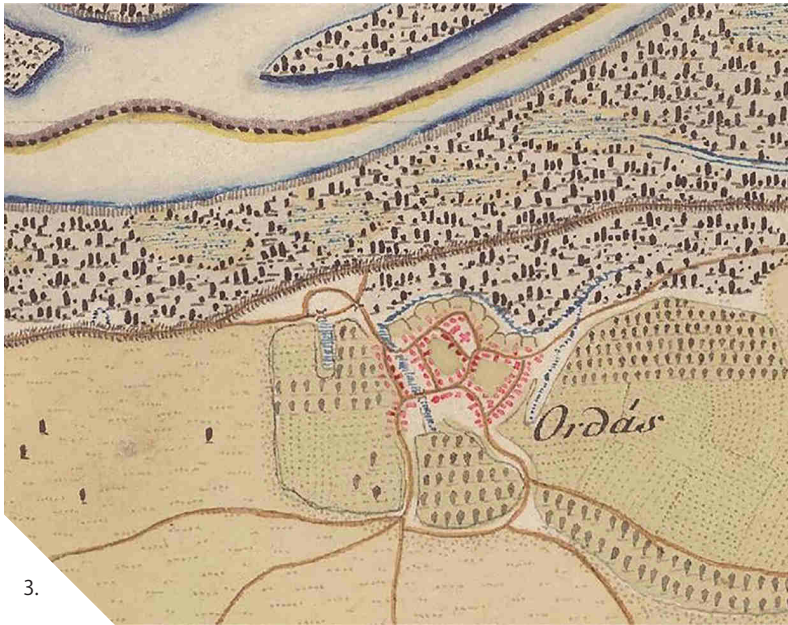
Településszerkezet

Már a XVIII. századi térképeken is kirajzolódik a település napjainkban is látható szerkezete. Ekkor még jól láthatók azok a természeti adottságok, elsősorban domborzati viszonyok, amelyek meghatározták az utcaszerkezetet. A falu közvetlenül a Duna part magasabb peremére települt. A mai Rákóczi Ferenc utca ívesen hajló vonala ezt a peremet követi. Innen ma is hirtelen lejt a terep a Duna felé. A településszerkezet másik gerince a Rákóczi utcától 120-150 m-re beljebb elhelyezkedő Dózsa György utca, mely szintén a partoldal ívét követi. E két utca valamint az azokat összekötő rövid utcák (Petőfi Sándor, Kossuth Lajos és Arany János utca) alkotja a településszerkezet vázát. Sajátos helyzetet mutat a József Attila utca, amely a Dózsa György utcából ágazik ki és hurokszerűen oda tér vissza. Valószínű, hogy egykor a Dózsa György utca a mai József Attila utcában folytatódott tovább és tért vissza jelenlegi nyomvonalához. A Dózsa György utcának az a szakasza, ami ma a József Attila utca kiágazása és becsatlakozása között helyezkedik el ugyanolyan összekötő utca volt, mint pl. a Kossuth Lajos utca. Később, amikor kialakult a Dunapataj és Uszód közti út egyszerűen lerövidítették a József Attila utca kanyarulatát. A XIX. századi térképek tanúsága szerint a település körül több vízfolyás, illetve vízállásos hely is létezett. Hosszan elnyúló belvizes lapos volt a Rákóczi Ferenc utca északi oldalát határoló telkek végében. A település nyugati szélét pedig egy ér szelte ketté a mai Zöldfa utca vonalában. A belterületi szakasza mára már betemetődött, de a falun kívül (a Zöldfa utca folytatásában) még ma csaknem 2 km hosszan követhető a meder egykori mélyedése.

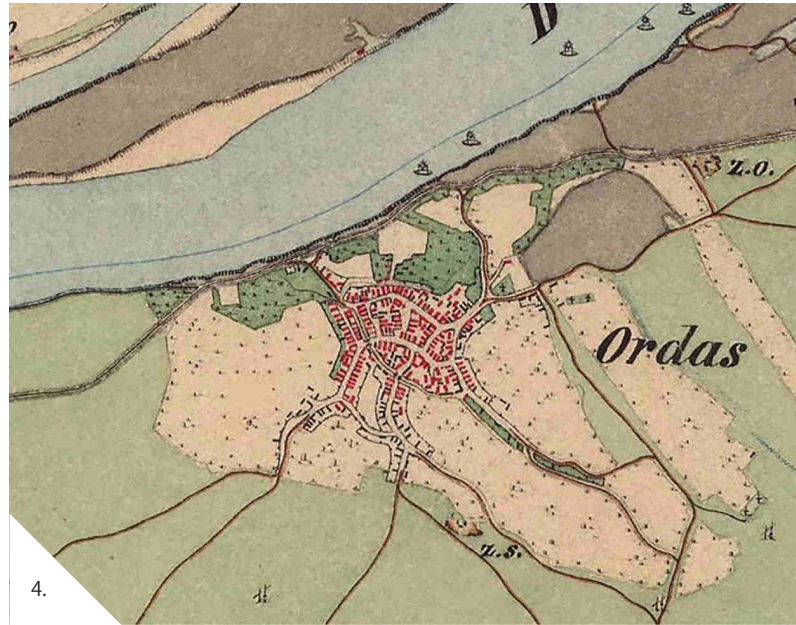
A településmaghoz a XIX században déli irányból néhány újabb utca csatlakozott, melyek a határbeli földek felé vezettek (Ady Endre és Zrínyi Miklós utca). A XX. század első felében a település keleti oldalán létesült két újabb utca (Meggyes és Tölgyfa utca). A temető mögötti szabályos méternöki osztású utcák pedig csak a 2. világháborút követően népesültek be.

A településmag utcáinak vonalvezetése, szélessége rendkívül változatos. Míg a Petőfi Sándor utca csak 8-9 m széles, addig a Kossuth Lajos utca a 28-30 m-es szélességével szinte már tér érzetét kelti. Az újabb utcák szélessége már egységesebb: 12-16 m.

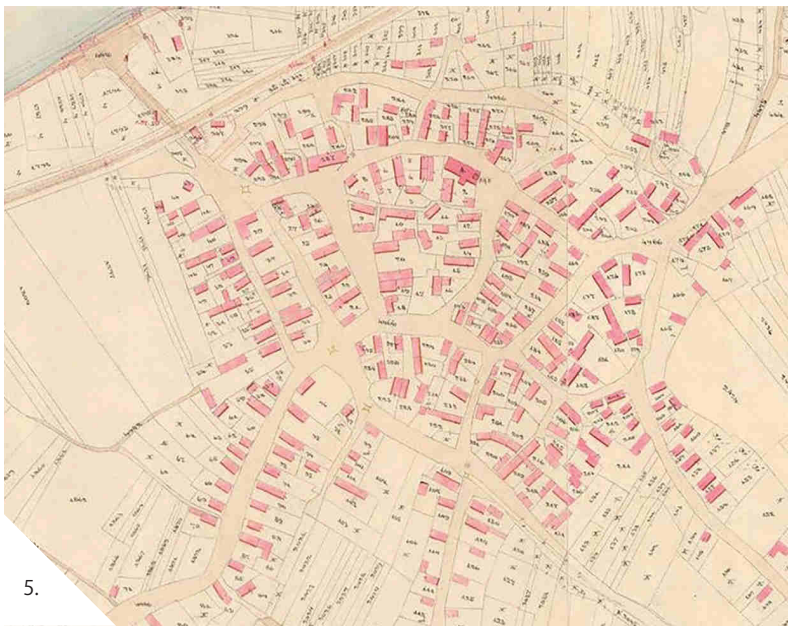
A telkek nagysága a településmag területén csak 600-1000 m², a település szélei felé haladva fokozatosan nő: az újabb osztású részeken 1400-1600 m², de a falu szélén találkozni több ezer négyzetméteres telekmérettel is.

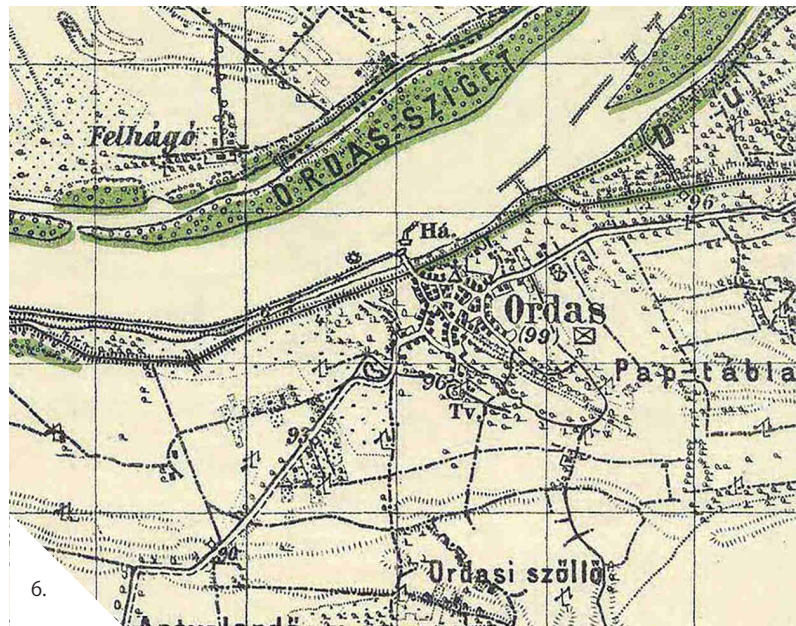
3.

4.

5.

6.

3. Első katonai felmérés (1780)
4. Második katonai felmérés (1860)
5. Kataszteri térkép (1879)
6. Katonai felmérés (1941)
- Forrás: www.mapire.eu/hu
7. Ordas napjainkban (műholdfelvétel)

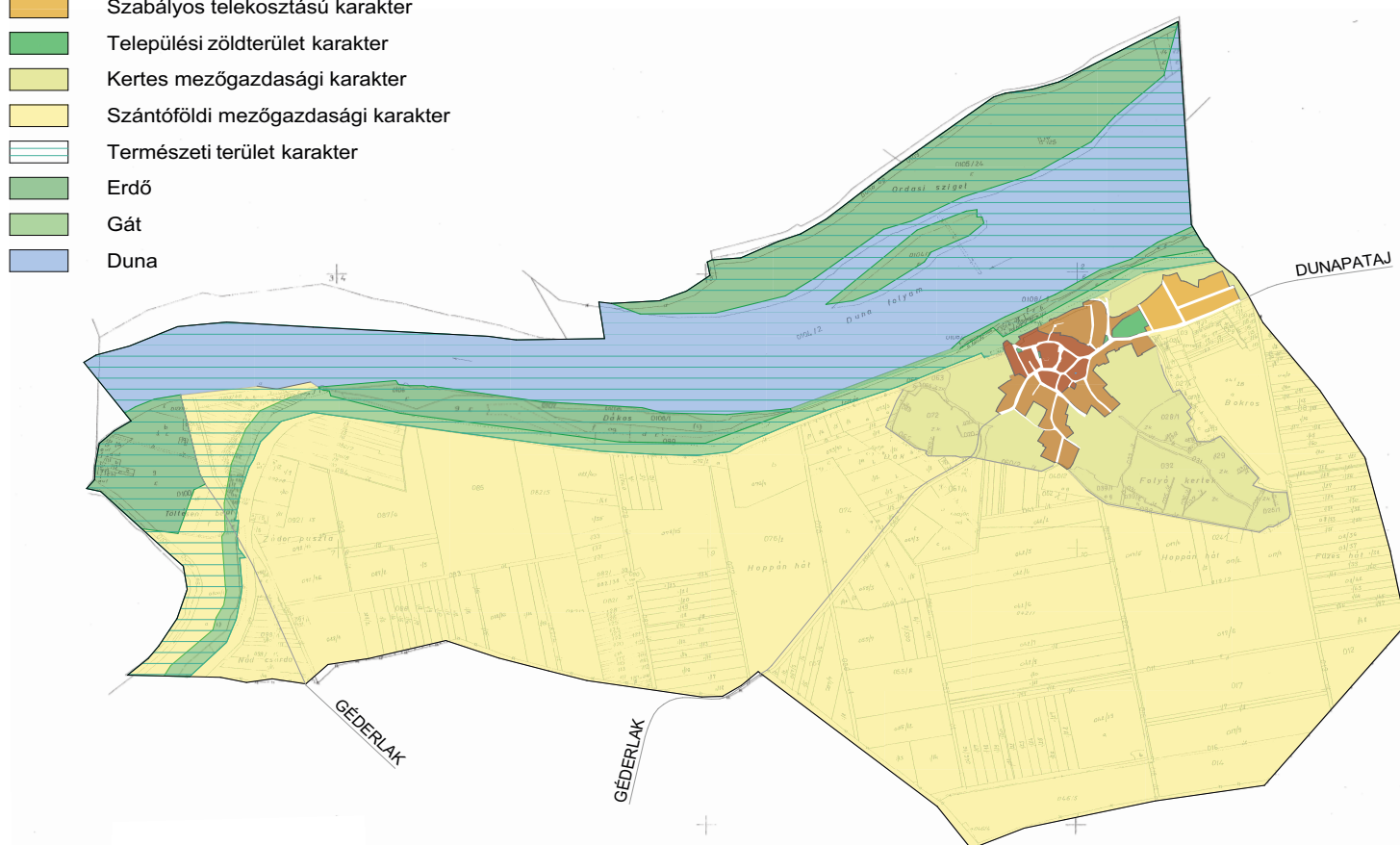

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRESZEK

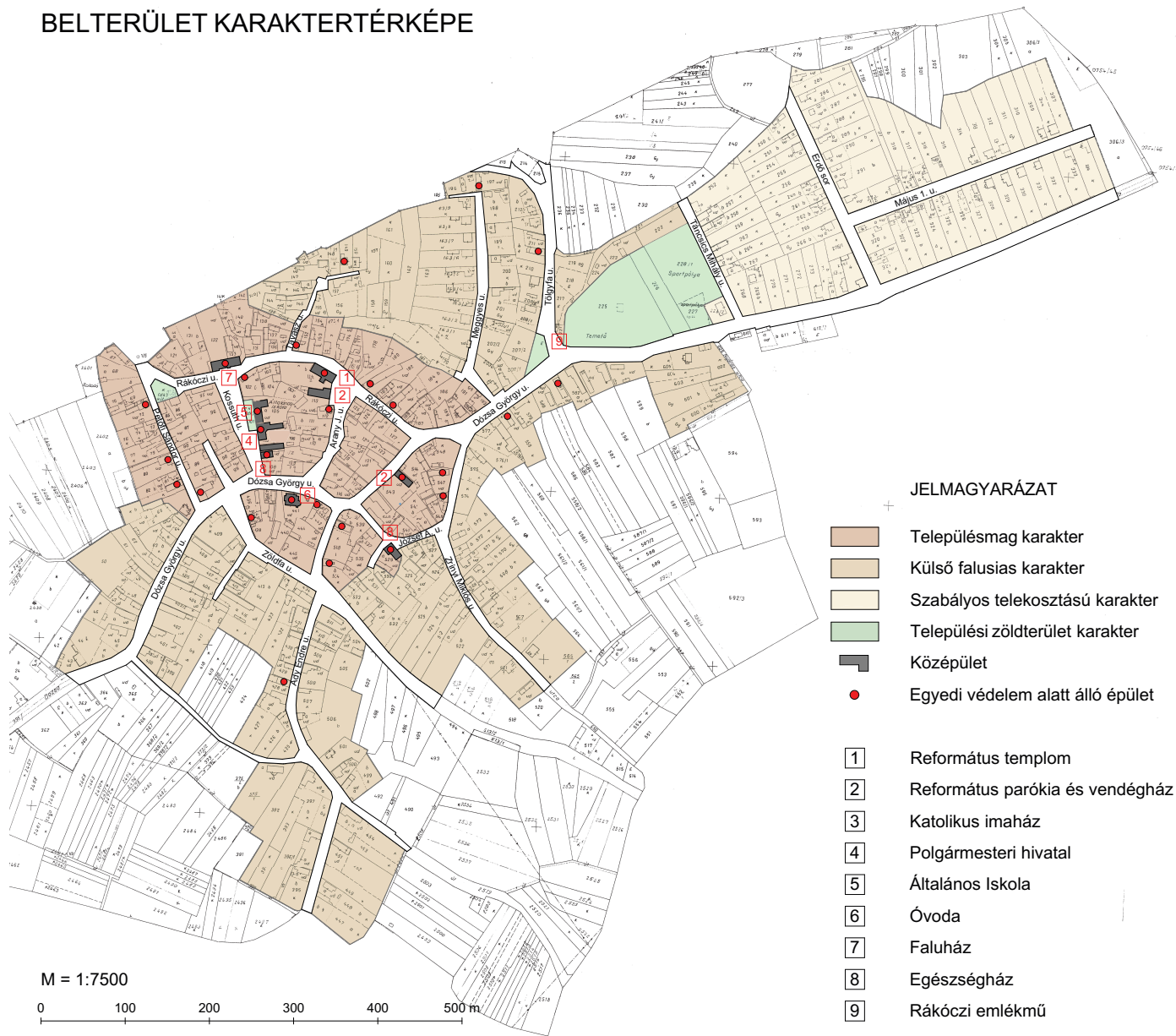
Térképi lehatárolás

JELMAGYARÁZAT

- Településmag karakter
- Külső falusias karakter
- Szabályos telekosztású karakter
- Települési zöldterület karakter
- Kertes mezőgazdasági karakter
- Szántóföldi mezőgazdasági karakter
- Természeti terület karakter
- Erdő
- Gát
- Duna

BELTERÜLET KARAKTERTÉRKÉPE

Az egyes településkarakterek arculati jellemzői

TELEPÜLÉSMAG KARAKTER

Ordas sajátossága, hogy nem beszélhetünk egyértelműen lehatárolható faluközpontról. A középületek és intézmények nem egy tér vagy utca mentén csoportosulnak, hanem egymástól kisebb-nagyobb távolságban, elszórva helyezkednek el. Ez a körülmény érdekes faluképet eredményez. A falumag szinte minden utcájában előfordul egy középület vagy egy méltóságteljes régi lakóépület, amely építészeti kialakítása vagy rendezettsége folytán felhívja magára a figyelmet és hangsúlyt ad környezetének. Így az egész történelmi falumagnak van egyfajta központi karaktere, annak ellenére, hogy az épületek többsége egyszerű lakóház.

A település legmeghatározóbb épülete kétség kívül a Rákóczi Ferenc és Arany János utca sarkán álló későbarokk református templom. Jelenleg egy kissé félreesőnek tűnhet a helyzete, de építéskor az akkori falu legmeghatározóbb helyét foglalta el: a Dunára néző félköríves teraszperem kellős közepére épült. Magasabb vízállás esetén a Duna alig 80 m távolságban hullámozott, és a folyóról minden bizonnyal impozáns látványt nyújthatott. Manapság a folyópartra vezető Rákóczi utca már sokkal csendesebb, mint hajdanán, és a Duna se játszik már olyan fontos szerepet a falu életében, de a templom és a szomszédos parókia még így önmagában is impozáns építészeti együttest alkot. Az előtte kiszélesedő utca elősegíti az faluképben való érvényesülését. A délkeleti irányba tekintő tornya pedig nemcsak a Dunáról, de a faluba vezető útról is már messziről látható.

A falu polgári központja 200 m-rel távolabb a Kossuth Lajos utcában alakult ki. Az utca keleti oldalát középületek szegélyezik. A Dózsa György utca felől először az

9.

10.

11.

9. Református templom
10. Református parókia
11. A polgármesteri hivatal
1900-ban épült épülete,
oromzatán a falu címérével

oszlopos tornácos tájház tárul fel. Ezt követi a polgármesteri hivatal jellegzetes, címeres oromzatú épülete, mellette pedig az iskola. Az utca szemközti végét a Faluház hosszú épülete zárja le. Az utca térarányai nagyon kedvezőek. A határoló épületek nagyobb része az utcavonallal párhuzamos elhelyezésű, ezért egy kisvárosias utcához hasonló, zártabb térfalat alkotnak. Ugyanakkor elég széles az utca ahhoz, hogy ezt a faluközponti miliőt rendezvényekkel is ki lehessen használni. A település harmadik olyan utcája, ahol központi funkciók kaptak helyet, a Dózsa György utca. Itt található az óvoda, amelynek épületét sok falu megirigyelhetné, hiszen az egy XX. század eleji, valódi polgári villa. A faluképi elhelyezkedése több mint szerencsés. Az épület pont Arany János utcával szemben helyezkedik el, tehát a templom irányából kiválóan érvényesül. Alig 100 m-rel lentebb a Dózsa György utca másik oldalán szintén áll egy olyan nagypolgári épület, amelyet leginkább kisvárosok központjában látunk. Géderlak felől érkezve a hagyományos falusi lakóházak után igencsak meglepő látvány.

Ugyan nem középület, de magabiztos megjelenése és frekventált elhelyezkedése folytán a településközponti karaktert erősíti.

A Dózsa György utca minden kanyarulatára esik valami látnivaló. Az Óvodától 100 méterre, Dunapataj irányában a katolikus imaház tűnik elő. A jellegzetes oromzat, az elkerített kereszt ismét egy olyan jelzésértékű hely, amely helyet kapott az itt élők faluról kialakított mentális térképén.

A településmag karakterét azonban nem egyedül a kiemelt épületek adják, az általános utcakép legalább annyira fontos. Az utcák megjelenésében szerepet játszanak az utcát szegélyező épületek, a kerítések, az utcai növényzet, a burkolatok stb. A területet az előkert nélküli oldalhatáron álló beépítés jellemzi. Az épületek többsége az utcára merőleges, úgynevezett fésűs elhelyezésű, de találunk néhány nagyobb, polgári jellegű épület, amely az utcával párhuzamosan áll. A kisebb telkek miatt az épületek közel helyezkednek el egymáshoz, ami zártabb utcaképet eredményez. A kerítések többsége áttört jellegű, betekintést enged az udvarba. A régi módos gazdaházaknál gyakori a masszív téglaoszlopos kerítés, az oszlopok között kovacsoltvas elemekből kialakított mezővel.

Az utcák rendezettek. A hézagosan telepített gömbakácok kellemes ritmust teremtenek. Az utakat önkormányzat által kihelyezett virágládák szegélyezik. Az önkormányzati intézmények előtt pedig színes virágágyások díszlenek. Néhány egyszerű eszközzel nagyon megnyerő összhatás érhető el.

A jövő feladata a településmag sajátos karakterének erősítése. Ezt elősegítheti a Kossuth Lajos utca közterületének egységes átépítése, a polgármesteri hivatal előtt kis rendezvénytér kialakítása, az utca teljes hosszának parkosítása. Szintén több figyelmet érdemel a református templom előtti utcateresedés. Ebben az esetben is egyszerű kertépítészeti eszközökkel nagyon hatásosan fokozható lenne a templom településképből betöltött szerepe. A Dózsa György utcán az óvodával szembeni kisbolt dobozszerű épülete a leginkább disszonáns, oda nem illő környezeti elem.

Az adottságok kedvezőek ahhoz, hogy további tudatos környezetalakítással még színvonalasabb települési összkép bontakozzon ki a falu történelmi magjában.

Rákóczi utca

Petőfi Sándor utca

Kossuth Lajos utca
A széles épülethomlokzatok zártabb utcaképet eredményeznek

Dózsa György utca
Díszfák és virágok kísérik az utcát

Magánkertek
Természetes hatású kert egy magánház udvarán

Magánkertek
Haszon- és dísznövényekkel vegyesen beültetett hagyományos falusi kert

KÜLSŐ FALUSIAS LAKÓTERÜLETI KARAKTER

Ebbe a karaktertípusba sorolhatók a történelmi településmaghoz a XIX. század közepétől a XX. század közepéig hozzáfert utcák. Jellemző a laza, hézagos beépítés, és a sokszínűség.

- 13. A falu széle
- 14. Kiszélesedő utca sokszínű beépítéssel (Zöldfa utca)

13.

SZABÁLYOS TELEKSZERKEZETŰ LAKÓTERÜLETI KARAKTER

A temető mögött a XX. század közepén kialakított néhány utca több szempontból is különbözik a település többi részétől. Térbeli elhelyezkedésében határozottan elkülönül a falu történelmileg kialakult központi részétől. Az utcák egyenes vonalvezetésűek, a telkek pedig szabályos kialakításúak, méretük is hasonló. A telkekre az oldalhatáron álló előkertes beépítés jellemző. Az épületek a kort tükrözik. Egyaránt megtalálhatóak a hagyományos elrendezésű nyeregtetős falusi házak, az 1960-as évek tipikus sátozott lakóházai és néhány újabb lakóházak is.

15. A falu keleti szélén a XX. század második felében kialakult szabályos utcák
16. A temető mögötti utcákat a szabályos telekszerkezet ellenére vegyes beépítés jellemzi

16.

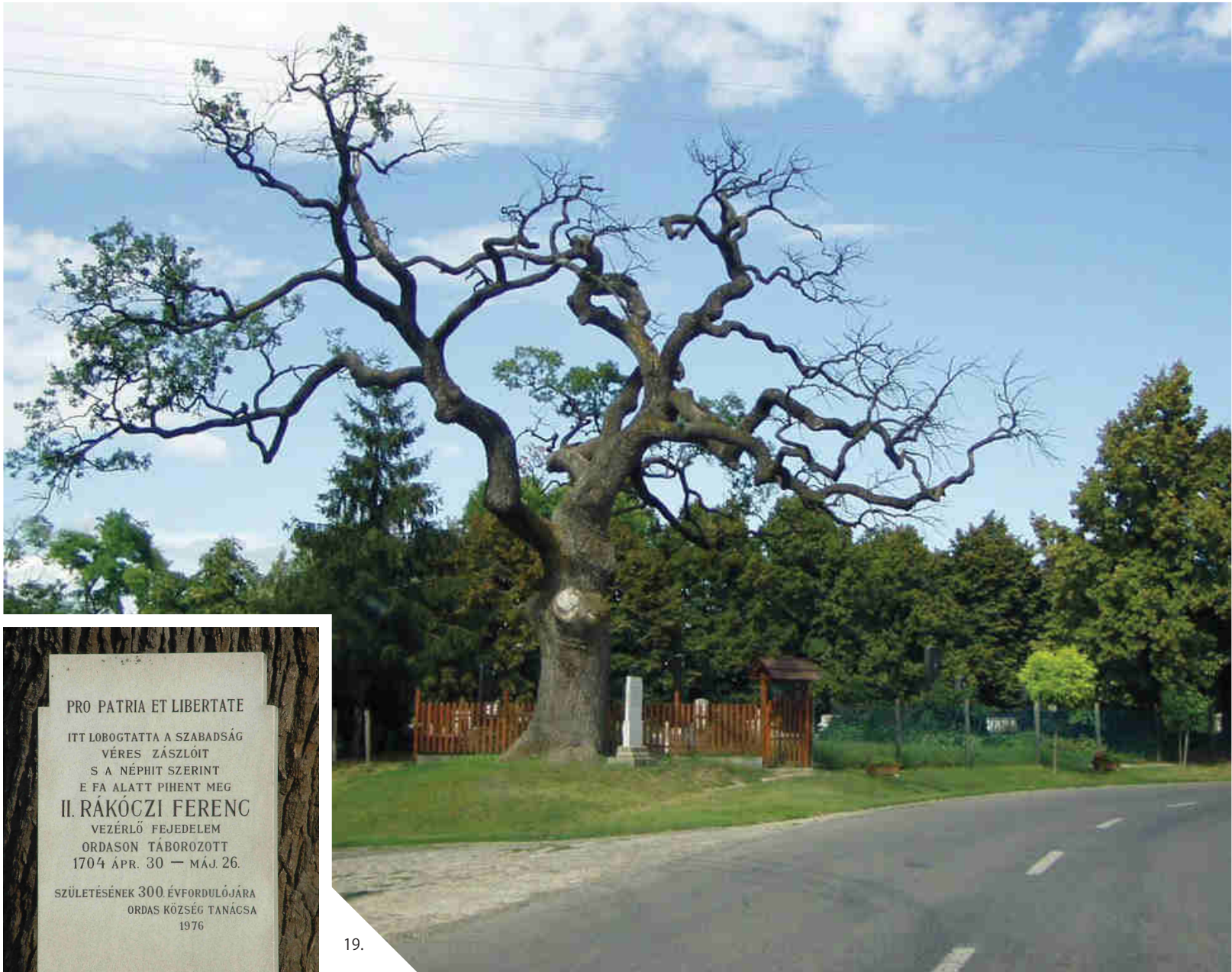
TELEPÜLÉSI ZÖLDTERÜLET KARAKTER

A településen nagyobb, egybefüggő közpark nem található. Kisebb gondozott zöldfelületek kialakítására az utcakereszteződésekben vagy utcabövedetekben kiszélesedő közterület nyújtott lehetőséget. Ilyen a Kossuth Lajos utca iskolai előtti beszögellésében a kerti csobogót övező zöld sziget, valamint – alig 100 m-re – a Rákóczi utca és Petőfi Sándor utca találkozásánál a fákkal és virágágásokkal keretezett játszótér.

- 17. Közterületi játszótér barátságos környezete
- 18. Az iskola előtti meghitt parkrész

18.

PRO PATRIA ET LIBERTATE
ITT LOBOGTATTA A SZABADSÁG
VÉRES ZÁSZLÓIT
S A NÉPHIT SZERINT
E FA ALATT PIHENT MEG
II. RÁKÓCZI FERENC
VEZÉRLŐ FEJEDELEM
ORDASON TÁBOROZOTT
1704 ÁPR. 30 — MÁJ. 26.
SZÜLETÉSÉNEK 300 ÉVFORDULÓJÁRA
ORDAS KÖZSÉG TANÁCSA
1976

A temető bejárata előtt állt a közelmúltig a falu büszkesége, a címerében is megjelenített Rákóczi fa. A több évszázados, hatalmas tölgyfa az ezredforduló után kezdett pusztulni, végül teljesen kiszáradt, de még ekkor is különleges látványt nyújtott az égbe meredő görbe ágaival.

Ma emlékmű áll a helyén, de a famatuzsálemet nem helyettesítheti. Érdeemes lenne a környezetében 3-4 előnevelt tölgyfát elültetni, és ezzel a tölgyfaligettel jelképezni, hogy bár az idő múlik, de mindig van újakezdés.

A Rákóczi fával szemközt egy kis zöldterületen áll II. Rákóczi Ferenc mellszobra, aki a 1704-ben több napig táborozott seregével Ordason. Itt került elhelyezésre az a fafaragás, ami az elpusztult tölgyfa egyik méretes ágának felhasználásával készült.

19. A Rákóczi fa a 2000-es évek elején
20. Az elpusztult fa helyén készült
emlékmű

20.

A rendezett faluképhez méltó temető

A Duna parton a fűzfák árnyékában kiépített pihenőhely

21. Faluszéli kertek és szántók

MEZŐGAZDASÁGI KARAKTER

Ordast határának döntő része mezőgazdasági művelés alatt áll. A területen elsődlegesen nagytáblás szántóföldi növénytermesztés folyik. A parcellák szabályos raszterhálóban fedik le a tájat. Egy-egy parcella nemritkán több 10 hektár nagyságú, és hossza megközelíti az 1 km-t.

A falu délkeleti szomszédságában azonban jól elkülöníthető egy háromszög alakú, kelet felé elkeskenyedő terület, ahol kisebb és szabálytalanabb alakú parcellák jellemzőek. Már a XIX. század végi térképek is jelölik ezt a területet. Itt helyezkedtek el azok a kertek, ahol a falu fő megélhetőségi forrását biztosító zöldségtermesztés folyt. A környezeténél kissé magasabb fekvésű területen biztonsággal lehetett gazdálkodni. Tengelyét egy árokszerűen bevágódott ér jelentette, amely egészen a Dunáig vezetett.

TERMÉSZETI TERÜLET KARAKTER

A Duna és a parti erdők sávja markánsan elkülönül a gátakon túli mezőgazdasági kultúrtájtól. A légifelvételeken mint egymásba fonódó kék és zöld pántlika kígyózik végig a szántóföldek színes mozaikja között. A két eltérő világ határát a töltés jelenti. A község felőli oldalon a töltés szinte közvetlenül a Duna partján fut, ezért csak egy keskeny erdősáv (néhol csak egy fasor) szegélyezi a partot. A faluval szemközt viszont 500m széles ártér húzódik, ami még szintén Ordas közigazgatási határához tartozik. Vadregényes partszakasz, 900 m hosszú szigettel, partközeli homokpadokkal, ártéri erdővel.

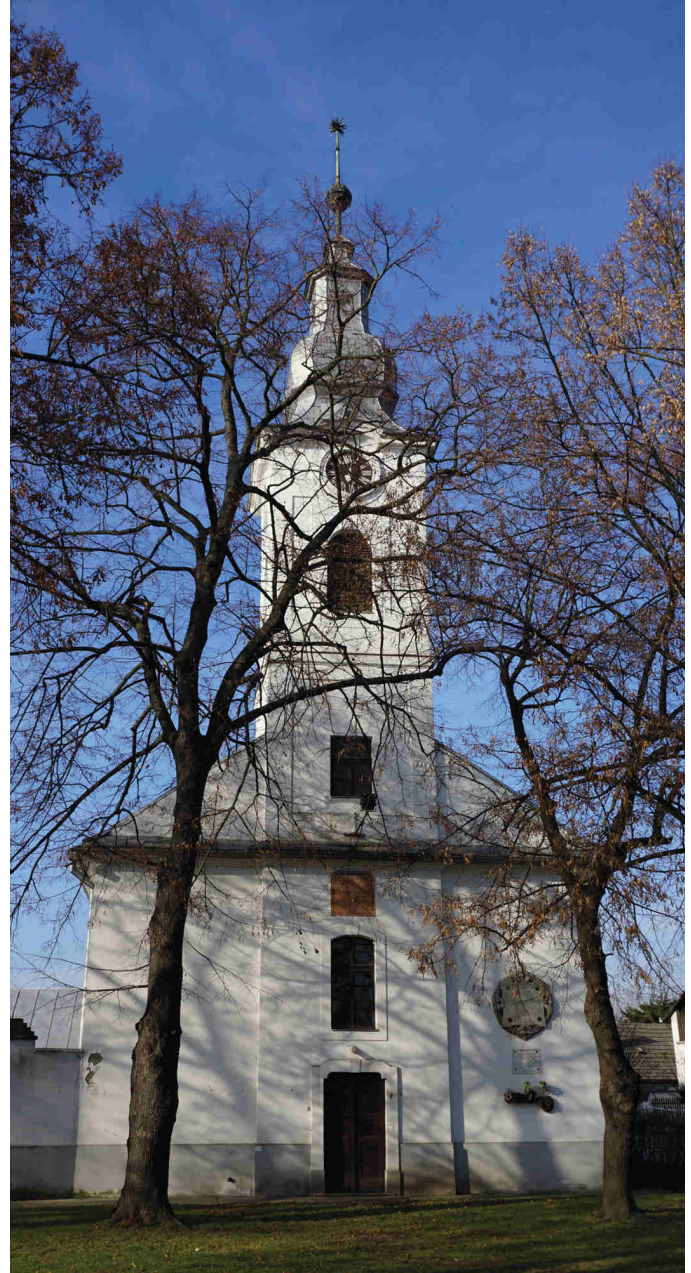

- 22. Ártéri erdő az Ordasi szigeten
- 23. Az Ordasi sziget műholdképe

A faluval szemközti Duna-part

MEGHATÁROZÓ TELEPÜLÉSKÉPI ÉS TERMÉSZETI ÉRTÉKEK

Építészeti, településképi értékek

Ordas, kistelepülés létére, számos építészeti értékkel, településképileg meghatározó épülettel büszkélkedhet. A műemlék református templom mellett kívül jó néhány nagypolgári lakóház illetve nyaraló, valamint számos módos gazdaház található a faluban. Jellegzetesek a díszes oromzatú lakóházak. Az egyszerűbb, háromszög alakú, vakolatdíszes oromzattól egészen a több íves tagozatból álló, bonyolult formájú oromzatokig terjed a sor. Ezeket az épületek nemcsak a falu központi részén láthatjuk, hanem számos félreeső kis utca is rejt közülük néhányat.

REFORMÁTUS TEMPLOM ÉS A PARÓKIA

Az Arany János és a Rákóczi utca találkozásánál elhelyezkedő református templom szabadon álló, téglalap alaprajzú, késő barokk épület. Tornyos főhomlokzata a jó arányaival hívja fel magár a figyelmet. A belső tér síkmennyezetes, két végében karzattal. A templom 1785-1786-ban épült. A gyülekezet lélekszámának növekedése miatt a hajót 1828-ban északnyugat felé meghosszabbították. 1857-ben a templom – a korábbi zindelyfedés helyett – cseréptetőt, a torony pedig bádorgborítást kapott. A toronyórát 1883-ban szerelték fel.

A templom műemléki védelem alatt áll. A mellette álló lelkészlakkal és a két épületet összekapcsoló kerítéssel szép településképi együttest alkot.

L alakú tekintélyes épület, rövidebb utcai és hosszabb udvari szárnyal. Az utcafronti homlokzat egyszerű, arányos kialakítása jól igazodik a szomszédos templom építészeti arculatához. Az udvari homlokzaton beüvegezett veranda húzódik végig.

KÖZSÉGHÁZA

KOSSUTH LAJOS UTCA 8. (HRSZ: 106)

A széles utcai homlokzata teljesen szimmetrikus, középtengelyét címeres oromzat hangsúlyozza. A homlokzatnak ez a fajta kialakítása az univerzális építészeti formanyelvben a középület funkciót jelöli. Maga az épület L alakú. Az udvari homlokzata már nem ilyen szigorú: a széles főbejárati ajtó és a nagy ablakok valósággal beinvitálják az embert.

ÓVODA

DÓZSA GYÖRGY UTCA 38 (HRSZ: 441)

A tömegalakítás, a tetőforma, a bejárat elhelyezése, az udvari félköríves egykori terasz mind a XX. század első felét jellemző városi villák sajátossága. A felújítás során néhány homlokzati elemet leegyszerűsítettek illetve elhagytak, ami építész szemmel hiányzik. A fakerítés is szép, de az eredeti robosztusabb téglaszlopos kerítés jobban illett a ház karakteréhez.

TÁJHÁZ

KOSSUTH LAJOS UTCA 10. (HRSZ: 108)

Mintaszerűen helyreállított épület. Jellegzetessége a falazott oszlopos tornác. A felújítás során újjáépítették a tető háromszögletű utcai oromzatát, melyet a hasonló házaknál gyakran alkalmazott téglaszegély keretez. Arányos homlokzati megjelenését elsősorban a magasított padlástérnek köszönheti. Ez jól látható a tornác felett húzódó széles falsávon.

NAGYPOLGÁRI JELLEGŰ LAKÓHÁZ

DÓZSA GYÖRGY UTCA 41. (HRSZ: 89)
Dr. Kovács János Kincstári Főtanácsos egykori lakóháza

Az épület a XIX. és XX. század fordulóját jellemző nagypolgári nyaralók világát idézi. Hasonló épületeket Balatonfüreden vagy a Dunakanyarban láthatunk. Megjelenése attól olyan hatásos, hogy az egyszerű tömeghez következetes homlokzat párosul. A ház jellegét a finoman tagolt, magas homlokzat és a nagy, spalettás ablakok határozzák meg. Példaértékű az a gondosság, ahogy az épület környezetét és udvarát kialakították.

NAGYPOLGÁRI JELLEGŰ LAKÓHÁZ

PETŐFI SÁNDOR UTCA 1. (HRSZ: 80)

Szépen karban tartott nagypolgári jellegű lakóház. Az utcafront visszafogott és egyben elegáns. Nem kell, hogy hivalkodjon, a maga egyszerűségében is tiszteletet parancsoló. A ház az udvar felé tárul ki. L alakú alaprajza bensőséges teraszt fog közre, amely nyáron a családi élet központja. A házhoz jól illik a kerítés, amely egyszerre zárt és nyitott is.

LAKÓHÁZ

TÖLGYFA UTCA 6. (HRSZ: 211)

Mintaszerűen felújított lakóház. A többi hasonló jellegű falubeli házhoz képest itt hiányzik a tornácra vezető ajtó a homlokzaton. Így teljesen szimmetrikus a homlokzat, mintha egy tökéletesen megkomponált festmény lenne.

POLGÁRI JELLEGŰ LAKÓHÁZ

ZÖLDFA UTC 2. (HRSZ: 473)

Különleges formavilágú épület, az Alföldön ritkán találkozni hasonlóval. Tömege, nyílásrendje az erdélyi építészettel rokonítható. A homlokzatán viszont a XX. század első évtizedét jellemző magyaros szecesszió motívumai jelennek meg. Mindenképpen érdemes a megőrzése, hiszen minden szempontból unikális, nemcsak a faluban, de a környéken is.

POLGÁRI JELLEGŰ LAKÓHÁZ

ADY ENDRE UTCA 2. (HRSZ: 358)

A XX. század eleji városi villaépítészeti közsön vissza a ház udvari oldalához illesztett toronyban. Mennyivel finomabb ez a megoldás, mint napjaink „villáihoz” applikált tornyok. Maga az épület egyszerű tömegű, de méretével és háromablakos utcai homlokzatával méltóságot sugall.

LAKÓHÁZ

KOSSUTH LAJOS UTCA 2. (HRSZ: 102)

Félénken megbújó házikó, amit nem az oromzat, hanem a színes homlokzati tagozatok tesznek érdekessé.

LAKÓHÁZ

RÁKÓCZI FERENC UTCA 7. (HRSZ: 182)

Egyszerű homlokzatképzésű, de kiváló arányú épület. A háromszögletű oromzatot téglasáv keretezi, s ezzel mintegy megkoronázza az épületet. Az összebújó két kis ablakot diszkrét sárga keret emeli ki. Sajnos felvizesedés fenyegeti a házat. Látszik, hogy a lábazathoz már hozzányúltak, megemelése kevésbé volt szerencsés. (A falak nedvességének megakadályozására ma már számos elérhető módszer létezik.)

LAKÓHÁZ

DÓZSA GYÖRGY UTCA 22. (HRSZ: 559)

Az egyik legérdekesebb oromzat kialakítás a faluban, a homlokzat azonban felújításra szorul. Az épület udvari része láthatóan jelentős átalakításon esett át az 1980-90-es években, a kerítés sem eredeti. Kérdéses, hogy az utcai homlokzat mennyiben eredeti.

LAKÓHÁZ

DÓZSA GYÖRGY UTCA 16. (HRSZ: 581)

Valódi gyöngyszem ez az eredeti állapotban megőrzött épület. Igazi értéke nem csak a részletekben rejlik, hanem abban, hogy minden elemében következetes. Igaz ez a falazott pilléres kerítésre is, mely elválaszthatatlan része a háznak, még inkább kiemelve annak eleganciáját.

Rákóczi u. 3. (hrsz. 184), védendő érték: tömegforma

József Attila u. 8. (hrsz. 546), védendő érték: tömegforma

Petőfi S. u. 9. (hrsz. 72), védendő érték: oromzat

Petőfi S. u. 23. (hrsz. 82), védendő érték: oromzat, tornác

Dózsa Gy. u. 36. (hrsz. 442), védendő érték: oromzat, tornác

Tavaszi u. 8. (hrsz. 149), védendő érték: oromzat, ablakok

József Attila u. 10. (hrsz. 547), védendő érték: tömegforma

Meggyes u. 11. (hrsz. 197), védendő érték: utcai megjelenés

R. k. imaház, Dózsa Gy. u. 30. (hrsz. 543), védendő érték: oromzat, tornác

Iskola, Kossuth L. u. 6. (hrsz. 105), védendő érték: tömegforma

Faluház, Rákóczi u. 33. (hrsz. 133), védendő érték: külső megjel.

Rákóczi u. 21. (hrsz. 152), védendő érték: oromzat, tornác

Egészség h., József A. u. 9. (hrsz. 529), védendő érték: tömeg

Ady Endre utca (hrsz. 428), védendő érték: tömegforma

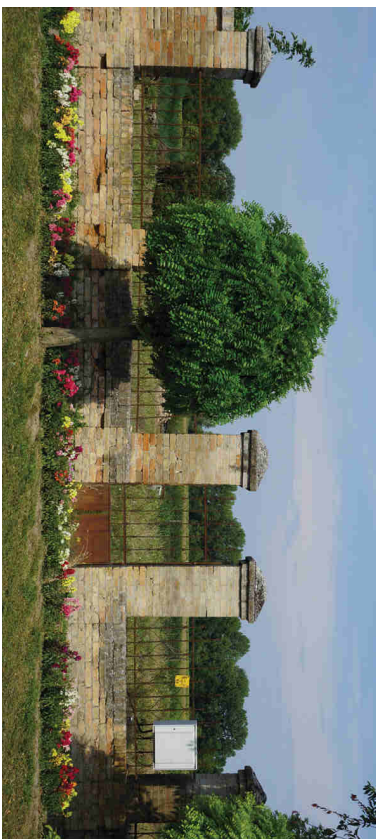

Arany J. u. 5. (hrsz. 112), védendő érték: külső megjel., kerítés

Építészeti részletek

Kapuk és kerítések

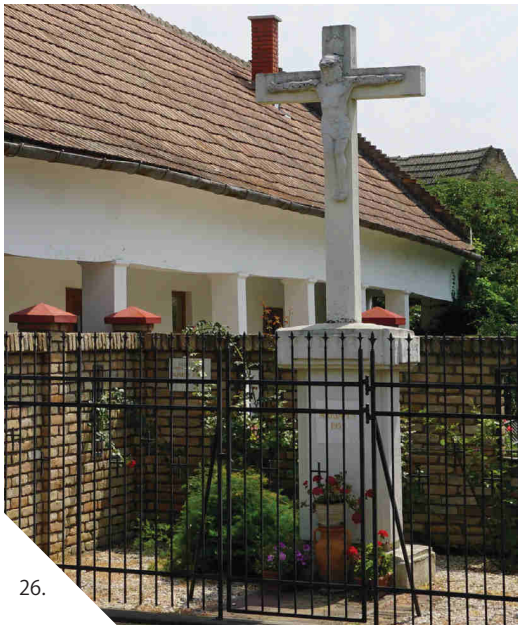

24.

25.

26.

27.

28.

Szobrok és emlékművek

24. Rákóczi szobor
25. Anya gyermekével
(*Farkas Tibor szobrász*)
26. Feszület a katolikus imaház mellett
27. Az I. és II. világháborúban elesettek emléktáblája
28. Rákóczi mementó
(*Farkas Tibor szobrász*)
29. Dudás (*Farkas Tibor szobrász*)

29.

Táji, természeti értékek

Egykor az egész területre jellemező ártéri vegetáció napjainkra a gátak keskeny sávja közé szorult. A vízjárta érintetlen tájra ma már csak a Duna keskeny ártere emlékeztet. Az ártér legfontosabb értéke, hogy összefüggő természetközeli területet alkot, ezáltal különböző, egymástól elszigetelt folyó menti életközösségeket köt össze, azaz ökológiai folyosó szerepet tölt be.

A községhez tartozó dunai ártér az Európai Natura 2000 hálózathoz tartozó „Tolnai Duna Különleges Természetmegőrzési Terület” része. Jellemző növénytakaságai:

- hullámtéri természetes és természetközeli állapotú fűz-nyár ligeterdők
- zátonyokon természetes úton kialakult füzes élőhelyek (zátonyfüzesek)
- maradvány jellegűvé vált keményfás ligeterdő foltok
- unikális jellegű löszpusztagyep foltok
- kékperjés láprétek

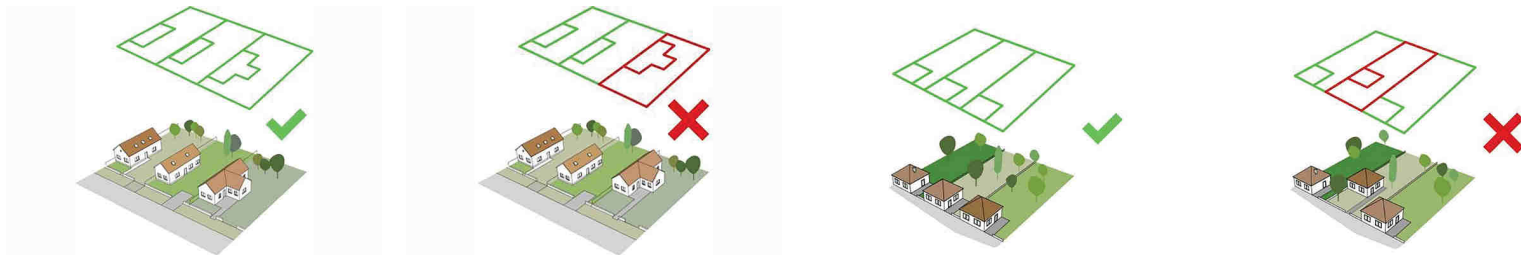
A terület erdőállományaiban nagy számban fordulnak elő közösségi jelentőségű fészkelő madárfajok. Az idős, odvas fákból álló ligeterdők több ritka denevérfajnak is élőhelyet újítanak.

A TELEPÜLÉS MINŐSÉGI FORMÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

Épületek és építmények

- A beépítésre szánt területen építményt, építményrészt a környezet adottságainak és értékeinek figyelembevételével, ahhoz illeszkedve kell megvalósítani.

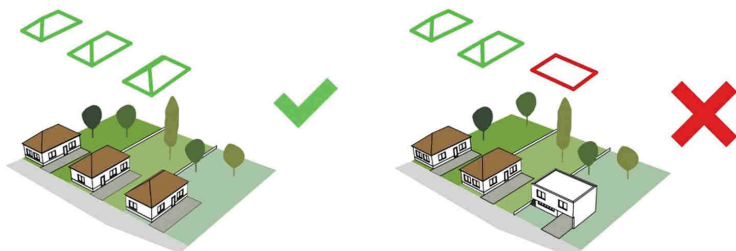
LAKÓÉPÜLETEK

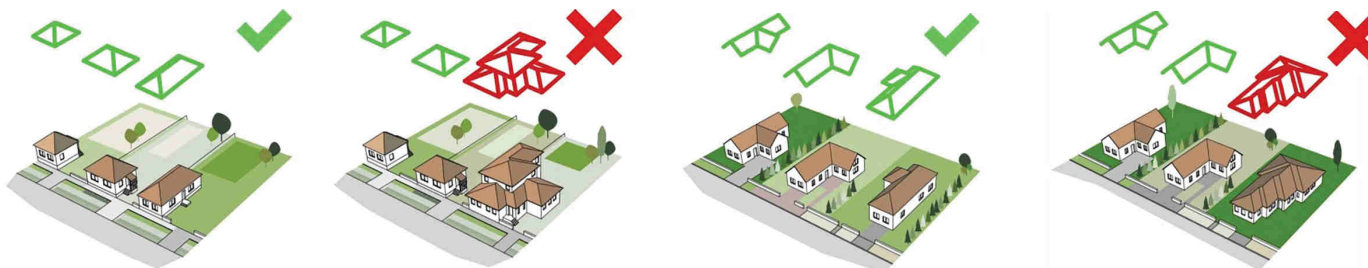
- Az épületek telken belüli elhelyezése az utcában kialakult állapothoz igazodjon.
- A melléképületek – a jellemző oldalhatáros beépítésnek megfelelően – a lakóépület mögött, a telekhatáron legyenek elhelyezve.
- Melléképület ne kerüljön az utcafrontra.

- A településen a földszintes vagy tetőteres épületek jellemzőek, ezért az alacsony beépítési magasság megtartása javasolt

- A települési hagyományok és az utcaképi illeszkedés miatt javasolt a magastető alkalmazása.

- A túlzottan összetett tetőidom és mediterrán jellegű emeletráépítés idegen a faluképben, az egyszerű tetőforma biztosítja leginkább a környezeti illeszkedést.
- Az épületgépészeti elemek (pl. klíma kültéri egység) ne, vagy csak rejtetten jelenhetnek meg a közterületről látható homlokzati felületen.
- Napelemek elhelyezése esetén a közterületről látható tetőfelületnek csak arányos részét foglalják el a panelek.

ÜZEMI ÉPÜLETEK

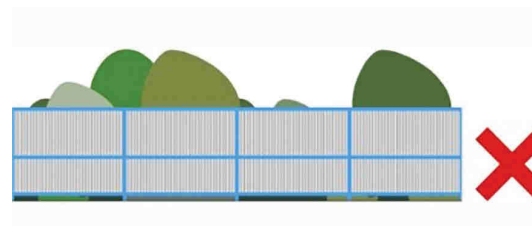
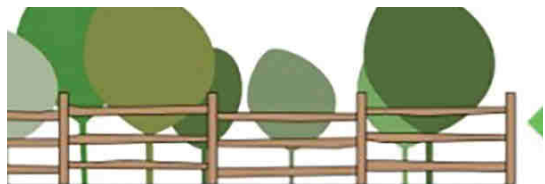
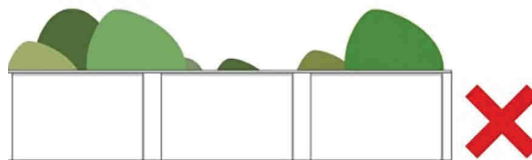
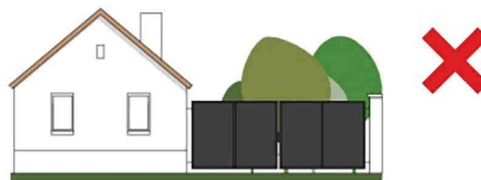
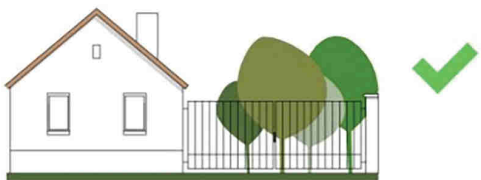
- Az épület formai megjelenése fejezze ki annak gazdasági, funkcionális jellegét.
- Egyszerű épületszerkezeti megoldások alkalmazása és korszerű anyaghasználat javasolt.

KERÍTÉSEK

A kerítések az utcakép legfontosabb épített kiegészítő elemei. A vagyonszervi funkció mellett fontos térformáló szereppel is bírnak. Igényes építészeti kialakítással az épületekkel egyenrangú esztétikai értékűvé válhatnak.

Ordason jellemző a kerítések áttört, az udvara, kertre szabad belátást engedő kialakításában, azonban a zárt hatású tömör kerítés sem idegen a faluképtől. Ez utóbbi alkalmazása a településmag sűrűbb beépítésű részén elfogadható alternatíva.

- A kerítésekre is igaz az az általános ajánlás, hogy kialakításukban, anyaghasználatukban, magasságukban a környezetben jellemző adottságokhoz illeszkedjenek. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy a szomszéd kerítését kell másolni.
- Javasolt falazott pillérek között áttört mezőkből álló kerítések építése.
- A kerítések magassága ne haladja meg a szemmagasságot.
- A kerítésmező anyaga lehet fémháló, faléc vagy deszka. A drótháló és a tömör fémlemez az utcafronton kerülendő.
- A kerítéskapu kialakítása és anyaghasználata igazodjon a kerítés többi részéhez.

Telekhasználat

- A telekhasználat tekintetében ajánlott megőrizni, illetve újraéleszteni a falusi jelleg minden pozitív vonását: az erős zöldfelületi beágyazottságot és (háztáji) gazdálkodást.
- A lakóingatlanok esetében telken belüli többszintes növénytelepítés ajánlott.
- Ajánlott az őshonos vagy tájhonos növények (pl. gyümölcsfák) ültetése.
- A tájidegen örökzöldek (pl. tuja, ezüstfenyő) ne legyenek egyeduralgó növényei a kertnek.

Közterületek

A település utcáitól és tereitől nem csak azt kérjük számon, hogy lehetővé tegyék a biztonságos és kényelmes gyalogos illetve autós közlekedést, hanem azt is, hogy az utcán tartózkodva jól érezzük magunkat. A kellemes közérzet kialakulását alapvetően befolyásolja az utcakép elemeinek egyedi minősége és arányos, harmonikus összképe. Ebben egyaránt szerepet játszik az útburkolat és járdaburkolat kialakítása, a zöldsáv jellege, a kapubehajtók megjelenése, a csapadékvíz-elvezetés módja, a közvilágítás és energiaszolgáltatás oszlopainak elhelyezése stb.

- Általános ajánlás, hogy kerülni kell az egyes ingatlanok előtt az egyedi, a teljes utcakép egységét figyelmen kívül hagyó, diszharmoniót keltő megoldásokat.

JÁRDABURKOLATOK

- A járdafelületek egy adott utcaszakaszon alkossanak egységes, homogén felületet. Az egyes magáningatlanok előtti eltérő szélességű, anyagú vagy tagolású járdafelületek ötletszerű megjelenésükkel rendezetlen képet nyújtanak, a teljes utcaképre romboló hatásúak. Ezért a járdaburkolatok felújítása mindig egységes koncepció alapján történjen.
- Egy burkolat akkor esztétikus, ha harmonikusan illeszkedik környezetébe és nem akarja túlerőltetni, túlhangsúlyozni önmagát.
- Frekventált helyeken ajánlott kiselemes burkolatok használata. A kiselemes burkolatok nagy előnye műszaki szempontból, hogy viszonylag könnyen javíthatók, elemei bármikor visszahelyezhetők, újraigazíthatók.

VÍZELVEZETÉS

- Az útburkolatról és a járdáról összegyűlő csapadékvíz szikkasztásáról vagy elvezetéséről minden esetben gondoskodni kell.
- A nyílt szikkasztóárok rendszeres karbantartást igényel. Utcaképileg nem előnyös, amikor különböző szélességű és mélységű szikkasztó árkok váltakoznak a porták előtt.
- Kiépített vízvezető árok alkalmazása ott ajánlott, ahol a mélyebb fekvés vagy a kötöttebb talaj miatt a csapadékvíz helyi elszikkasztása csak nehezen megoldható.

UTCAFÁSÍTÁS

Az utcát kísérő fasorok igen hatásosan képesek befolyásolni az utcaképet: vonzzák és vezetik a tekintetet; évszakonként változó látványt nyújtanak; klimatikus kondicionáló hatással rendelkeznek, azaz árnyékot adnak, növelik a környező levegő páratartalmát, felfogják a port.

- Az ingatlanok előtti faültetés ezért minden esetben támogatandó, illetve a közterület fásított jellege megőrzendő.
- A közterületi növénytelepítés esetén ajánlott a kialakult utcaképre tekintettel lenni. Ha jellemzően díszfákkal beültetett az utca, akkor ahhoz szükséges igazodni, ha gyümölcsfákkal, akkor gyümölcsfát vagy díszgyümölcsfát javasolt telepíteni.
- Ahhoz, hogy településképileg is értékelhető végeredmény szülessen az utca adottságaihoz alkalmazkodó egységes szabályozás szükséges. Érdemes meghatározni a faültetésre alkalmas közterületi sávot, az utca jellegéhez igazodó ajánlott fafajokat és az ültetendő fák egymástól való minimális távolságát.
- A fasoroknak egyenrangúságot kell biztosítani a közlekedési, közmű és elektromos hálózati létesítmények mellett. Nem szerencsés, ha egy közműfejlesztés miatt fasorok kell kivágni vagy csonkolni. Érdemes megtalálni a közös nevezőt.

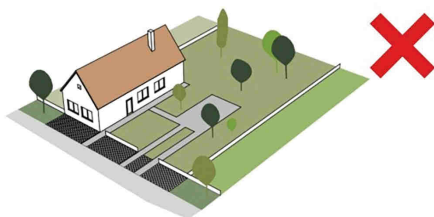
ZÖLDSÁVOK

Az utcák zöldfelületei – biológiai, élő mivoltuknál fogva – magasabb minőséget kölcsönöznek a település élettelen művi-épített struktúrájának, ezért kiemelt szerepük van a településképi alakításában. Az utcai zöldfelületeket jellemzően a nyílt árok és útburkolat közötti, valamint az árok és járda közötti felületek alkotják.

- A zöldsávon belül helyet kell biztosítani fásításnak illetve közműoszlopoknak.
- Minden esetben gondoskodni kell a zöldsáv növényzettel történő beültetéséről, minimum fűvesítéséről. A zöldsávban gyeppet helyettesítő zúzottkő felület kialakítása nem javasolt.
- A járda mentén kialakított és rendszeresen gondozott virágágysók előnyösen befolyásolják az utcaképet, ezért támogatandók.

- A zöldsáv ne legyen parkolóhelyként használva. A lakóingatlanok előtt gépjármű-parkolásra a kapubeálló vehető igénybe. Kereskedelmi egységek előtt – amennyiben annak nincs telken belüli parkolója – az utcán mérőleges beállítású, szilárd burkolatú parkolóhelyeket javasolt kialakítani.
- A járda mentén kialakított és rendszeresen gondozott virágágyások előnyösen befolyásolják az utcaképet, ezért támogatandók.
- A zöldsáv ne legyen parkolóhelyként használva. A lakóingatlanok előtt gépjármű-parkolásra a kapubeálló vehető igénybe. Kereskedelmi egységek előtt – amennyiben annak nincs telken belüli parkolója – az utcán mérőleges beállítású, szilárd burkolatú parkolóhelyeket javasolt kialakítani.

- Az ingatlanok előtti közterületi zöldsávok kialakításában és fenntartásában az ingatlan tulajdonosok – lehetőségeikhez mérten – vállaljanak szerepet.

PARKOK

- Javasolt a többszintű – fákat, cserjéket és lágyszárúakat egyaránt tartalmazó – növényállomány megőrzése, illetve a meglévő növényállomány ennek megfelelő kiegészítése, pótlása.

KAPUBEHAJTÓK

- A kapubehajtók kialakítása egy-egy utcában legyen összehangolt. Amennyiben egy lakóingatlan esetében az ott élők nem használnak gépjárművet. (pl. idősek lakják), elfogadható a füvesített kapubehajtó. Az autóval kijárt keréknyomú kapubehajtó viszont semmiképpen sem szerencsés.

KÖZMŰVEZETÉKEK

- A légvezetékek oszlopait úgy kell elhelyezni, hogy ne lehetetlenítsék el a zöldsávban történő fásítást, illetve ne követeljék meg a fák koronájának durva csonkolását.

- Törekedni kell a különböző (elektromos, elektronikus hírközlési) légvezetékek azonos oszlopson vezetására.
- A légvezetékek oszlopai egy utcán belül legyenek azonos anyagúak és hasonló megjelenésűek

Táji zöldfelületek

ERDŐTERÜLETEK

- Az erdősítéseknel javasolt ökológiailag is mérlegelni mind a telepítési helykiválasztást (termőhelyfeltárás), mind az erdők fajösszetételét. Tájképi és ökológiai cél az őshonos fa- és cserjefajok alkalmazásával minél több elegendő erdőrészlet létrehozása, vagy a meglévő erdőállományok természetszerű irányba történő fokozatos átalakítása. Az egyoldalú, homogén fajösszetételű és elaprózott területi eloszlású, ültetvény jellegű telepítések csökkentik a táj ökológiai változtatáságát és rontják a tájképi értékét.
- Tájképi és ökológiai értelemben nem kívánatosnak tekinthető a nemes nyár homogén (pl. energiaültetvény célú) állományai.
- A megfelelő, őshonos fajösszetétel mellett a természetes és tájképileg kedvező erdő létrejöttének további feltétele a gazdag fajösszetételű gyepszint, cserjeszint és erdőszegély.

A stabil erdei vegetációt kialakító ökológiai szemlélet feltartóztathatja a gyorsan terjedő inváziós fajokat

MEZSGYÉK (MEZŐ-, ÉS TALAJVÉDŐ, TÁJTAGOLÓ FASOROK ÉS CSERJÉSEK)

A határbeli mezsgyék fasorai, erdősávjai és cserjései különös jelentőséggel bírnak a tájkép és az ökológiai viszonyok alakításában. Megtörik az egybefüggő mezőgazdasági területek monotonitását, hangsúlyozzák jellegzetes tájszerkezetet, mérséklék a szélrózsió és a szélsőséges időjárás hatását, búvó- és fészkelő helyet biztosítanak az állatvilág számára, és ökológiai folyosóként hálózák be a tájat.

- Ennek alapján javasolt az utakat és földterületeket határoló mezsgyék megóvása illetve újjakialakítása.
Ajánlott fajok: mezei juhar, kocsányos tölgy, magyar és oszlopos tölgy, gyertyán, fehér-, fekete- valamint jegenyenyár, szárazságtűrő hársfajok, vadcseresznye, vadkörte, vadalma, vénic szil, törökmogyoró; nedves élőhelyeken fűz fajok, nyír, éger, illetve kőris fajok.
Ajánlott cserjefajok: aranyribizske, galagonya, kökény, gyepűrózsa, jajrózsa, közönséges fagyal, csíkos kecskerágó, veresgyűrű som, húsos som, mogyoró.

PÉLDAÉRTÉKŰ MEGOLDÁSOK

A település karakterét a meglévő épületállomány kor igényeihez igazodó átépítésével, felújításával lehet leginkább megőrizni. Egy körültekintő felújítás mindig több értéket tud megőrizni, mint egy bármilyen jó érzékkel megtervezett új épület. Van, amit az új nem tud pótolni. Elvesznek az emberi kéz és törődés nyomai, elveszik az a bölcsesség, ami a házak arányainak és részletformáinak kialakítását jellemzi.

Egy jó épület a lakók generációit is képes szolgálni és számukra otthont nyújtani. A jó épületeket onnan lehet megismerni, hogy szépen öregednek. Még akkor is megőrzik szépségüket, amikor már meglátszik rajtuk az idő nyoma, a kor úgy jelenik meg rajtuk, mint egy régi fémtárgyon a patina.

Érdeemes példát venni a 100-150 éve épült értékes falubeli házakról, hogyan viszonyulnak környezetükhöz, hogyan illeszkednek az utcaképbe. Az utcai homlokzat egyszerre visszafogott és elegáns. Nem akar magamutogatással kiténni, de nem akar elrejtőzni sem.

31. Mintaszerűen helyreállított lakóépület a faluközösség szolgálatába állítva *(tájház)*

Tölgyfa utca
Példaértékű magánérs épületfelújítás

József Attila utca

A szépen karbantartott lakóház a gondozott kerttel körülvéve érvényesül igazán

33.

32. Harmónikus összképet eredményez az építészeti részletekre és a környezetre való odafigyelés
33. A régi helyén újjáépített ház képes megőrizni a hely szellemét

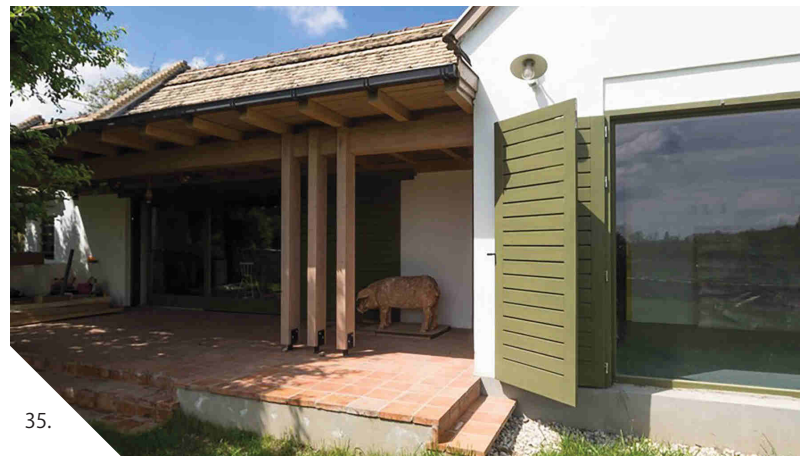
Ha az új épület a régi épület helyére kerül, annak beépítési sajátosságait megőrizve, akkor az épületállomány folyamatos cserélődése sem bontja meg a településszövet egységét.

Az új építés ne a kor divatját kövesse, hanem próbáljon meg alkalmazkodni a „hely szelleméhez”, így válhat időtlenné, ami nemcsak ma tűnik jónak és szépnek, hanem holnap is.

34.

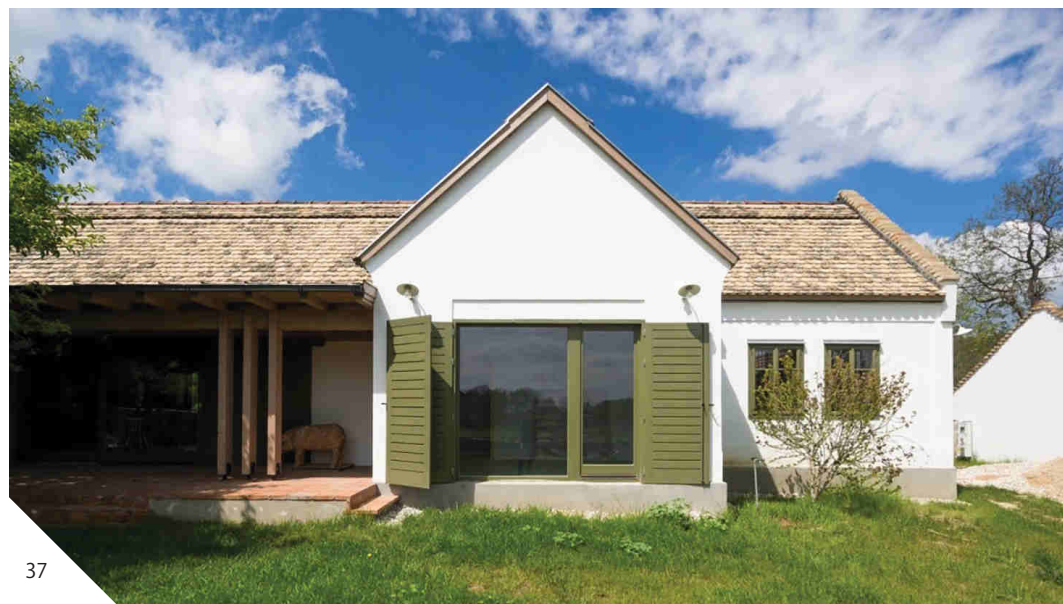
Az alábbiakban bemutatott példa nem Ordasról származik, de a benne rejlő tanulság általános érvényű. Egy olyan átalakítást láthatunk, amely a romos, elhasználódott falusi ház telepítésében és tömegalakításában rejlő lehetőségeket használta ki. A tervező tisztelettel kezeli az épített örökség értékeit, de a kötöttségeken belül merészen alakítja a mai kor igényeinek megfelelően az épületet, megteremtve ezzel a régi és az új egyensúlyát. Homlokzatképzése, a belső terek alakítása kiváló példája a „megtartva megújítás” gondolatiságának.

35.

36.

37

- 34. Helyreállított homlokzat
- 35. Új fedett terasz
- 36. Az udvari nézet korábban
- 37. Az udvar nézet jelenleg

Az apró kézműves részletek teszik igazán emberközelivé az épületeket

Igényesen felújított hagyományos ablak díszes vakolatkerettel

Míves kapu mögött gondozott kert

Az egyszerű kapu is igényesen kialakított udvart rejt

Gondozott közterület

